

Cənnət Qarabağ indidən turistlərə gəl-gəl deyir

Qarabağ torpaqları bu gün müasir Azərbaycanın dirçəliş-yüksəliş meydana gətirilib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri regionun həyatına yeni nəfəs verir. Yollar, hava limanları, enerji və rabitə infrastrukturunu sürətlə qurulur, şəhər və kəndlər yenidən salınır. Qarabağ təkcə fiziki deyil, mədəni və sosial baxımdan da boy atır, xalqımızın əzmini, birliyini və gələcəyə inamını ifadə edən rəmzə çevrilir.

Quruculuq prosesinin tərkib hissəsi kimi turizm sahəsinin inkişafı da xüsusi diqqət mərkəzindədir. Bölgənin əlverişli coğrafiyası, füsunkar təbiəti, kənd təsərrüfatı ənənələri aqroturizm üçün böyük imkanlar yaradır. Kənd Yaşıl Turizminə Dəstək İctimai Birliyinin sədri, Qarabağ Universitetinin müəllimi Qəhrəman Yusupovun “Xalq qəzeti”nə verdiyi açıqlamada bildirir:

bostandan məhsul toplamaq, arı pətəklərindən bal süzmək, təzə südün dadına baxmaq istəyirlər.

Bütün bunlar şəhər sakinləri üçün əlçatmaz xəyallar kimi görünə də, Qarabağda reallığa çevrilir. Bu fəaliyyətlər həm şəxsi inkişaf baxımından əhəmiyyətlidir, həm də yerli icmalarla mədəni mübadiləni təşviq edir. Beləliklə, aqroturizm həm öyrədir, həm də birbaşa kənd həyatını yaşamaq imkanı yaradır.

Qəhrəman Yusupovun fikrincə, bu sahədə Qarabağ böyük potensiala malikdir:

– Füzuli və Xocavənd rayonlarında həyata keçirilən layihələr, yaradılan marşrutlar və müasir infrastruktur bu rayonları Cənubi Qafqazın aparıcı aqroturizm mərkəzlərinə çevirir. Xüsusilə Füzulidəki beynəlxalq hava limanı, inkişaf edən logistika sistemi və Zəngəzur dəhlizinin buradan keçməsi bölgənin strateji əhəmiyyətini daha da artırır.

Qarabağda aqroturizm istiqamətində seçilən məkanlardan biri də Tuğ kəndidir. Tarixən üzümçülük və şarabçılıqla tanınan bu kənddə müasir turizm komplekslərinin yaradılması nəzərdə tutulur. Turistlər bu komplekslərdə yalnız məhsulların dadına baxmaqla kifayətlənməyəcək, həm də istehsal prosesində iştirak edərək yerli həyat tərzini yaxından tanıyacaqlar. Keçiriləcək festivallar və təqdimatlar isə regionun turizm cəlbediciliyini daha da artıracaq.

Hadrut qəsəbəsi də aqroturizm üçün əlverişli məkandır. Meşəlik dağların ətəyində

laşmış kənd təsərrüfatı ənənələri və füsunkar təbiət resursları aqroturizmin dayanıqlı inkişafı üçün möhkəm zəmin yaradır.

Laçının sərin yaylaqları, təmiz havası və gözəl təbiəti burada həm ekoloji istirahət, həm də kənd həyatına inteqrasiya üçün əlverişlidir. Mədarlıq və arıçılıq təsərrüfatlarında iştirak, yerli süd məhsullarının hazırlanması prosesinin izlənilməsi, kənd evlərində istirahət, təbii bal, təndir çörəyi və yerli mətbəx nümunələri turistlər üçün unudulmaz təəssüratlar yaradacaq. Eyni zamanda, burada yaradılacaq ailəvi istirahət zonaları və yaylaq məskənləri kənd həyatını dolğun təqdim edəcək.

Kəlbəcər isə mineral bulaqları, geniş otlaq sahələri və füsunkar mənzərələri ilə fərqlənir. Burada dağ turizmi ilə aqroturizmin vəhdəti yaradılaraq turistlərə həm kənd həyatını, həm də təbiətlə baş-başa istirahəti yaşamaq imkanı veriləcək. Saf təbiət, qonaqpərvər yerli əhali bu bölgəni daha da cəlbedici edir.

Zəngilan meyvə bağları ilə tanınır. Bu bağlar istirahət və öyrənmə yönümlü marşrutların formalaşmasına əlverişli zəmin yaradır. Ağdamda isə nar bağları və zəngin mətbəx nümunələri aqroturizmə xüsusi rəng qatacaq. Turistlər burada məhsul yığımında iştirak edəcək, həm də yeməklərin hazırlanması prosesini yaxından izləyə biləcəklər.

– Müsahibimiz sonda bir məsələyə də toxundu və bildirdi ki, bu sahədə beynəlxalq təcrübədən də istifadə olunmalıdır:

– İtaliya, Almaniya, Fransa, Avstraliya və Böyük Britaniya kimi ölkələrdə aqroturizm inkişaf etmiş sahə kimi formalaşmış. Onların təcrübəsi Azərbaycanda sahənin inkişafına faydalı töhfə verə bilər. Aqroturizm təkcə şəhər mühitindən kənd mühitinə keçid deyil, həm də unikal həyat tərzinin yaşanması, yeni bacarıqların əldə olunması və fermer həyatının bir hissəsinə çevrilmək fürsətidir.

Hazırda ölkədə bəzi tur operatorları tərəfindən təşkil olunan “aqrar turlar” adətən fermalara qısa səfərlər və məhsul yığımında simvolik iştirakla məhdudlaşır. Turistlər meyvə bağlarında 1–2 saat məhsul yığımında iştirak edib, yığıqları məhsulun pulunu ödəyərək oradan ayrılırlar. Bu isə əsl aqroturizmdən çox ekskursiyalara bənzəyir. Artıq ekskursiyalara deyil, aqroturizmə önəm verməyin vaxtıdır. İnanıram ki, Qarabağda bu sahəyə dövlət tərəfindən göstərilən dəstək aqroturizmi yeni mərhələyə daşıyacaq. Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə kənd təsərrüfatı, yerli

sənətkarlıq və turizm infrastrukturunun inkişafına yönəlik kompleks tədbirlər tezliklə nəticəsini verəcək.

– Elm və Təhsil Nazirliyi İqtisadiyyat İnstitutunun şöbə müdiri Mahir Zeynalov isə “Xalq qəzeti”nə verdiyi açıqlamasında bildirdi:

– Qarabağ bölgəsi Azərbaycanın həm tarixi kökləri, həm də strateji əhəmiyyəti baxımından ölkəmizin ən mühüm ərazilərindən biridir. Onun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət bu ərazilərin bərpası və dirçəldilməsi istiqamətində mühüm dönüş nöqtəsi olub.

Bu prosesdə iqtisadi və sosial inkişaf başlıca prioritet kimi müəyyən olunub və bu yanaşma Dövlət proqramlarında da öz əksini tapır. Belə proqramlardan biri də ölkə başçısının 2022-ci il 16 noyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiqlənmiş “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”dır. Proqramda qarşıya qoyulan əsas hədəflərdən biri kimi aqroturizmin inkişafı xüsusi qeyd olunur.

Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər Kəlbəcər, Şuşa, Qubadlı, Zəngilan, Laçın, Füzuli və Xocavənd rayonlarında aqroturizm potensialının qiymətləndirilməsi

rekreasiya vasitəsi deyil, eyni zamanda kənd yerlərində yaşayan əhali üçün yeni iqtisadi imkanlar, əlavə gəlir mənbəyi və sosial rifah deməkdir:

– Turistlərin kəndlərə artan marağı nəticəsində yerli sakinlər öz təsərrüfatlarını turizm obyektlərinə çevirməyə başlayır, bu isə kənd həyatının iqtisadi cəhətdən cazibədar olmasına və əhalinin doğma yurdlarına dönüşünə mühüm stimül yaradır.

Dünyada mövcud təcrübələr də göstərir ki, aqroturizm regionların inkişafında effektiv mexanizmdir. Avropa ölkələrində kənd turizminə maraq sürətlə artır. Turistlər yerli məhsulları, o cümlədən pendir, ət, meyvə-tərəvəz kimi nemətləri birbaşa istehsalçının təqdimatında dadmaqdan zövq alırlar. Azərbaycanda da bu sahəyə göstərilən dövlət dəstəyi və sahibkarlıq təşəbbüsləri Qarabağda aqroturizmin inkişafı üçün yeni imkanlar yaradır.

Aqroturizmin inkişafı təkcə iqtisadi deyil, həm də mədəni və ictimai baxımdan əhəmiyyətlidir. Belə ki, turistlərlə yerli əhali arasında yaranan ünsiyyət milli mətbəximizin, adət-ənənələrimizin və yaşayış tərzimizin təbliğinə şərait yaradır. Bu isə həm daxili, həm də beynəlxalq turizm bazarında Qarabağın nüfuzunun artmasına xidmət edir. Post-münaqişə dövründə olan Qarabağ üçün aqroturizm təkcə iqtisadi mexanizm deyil, həm də sosial reinteqrasiya vasitəsidir. Doğma torpaqlara qayıdan vətəndaşlarımız öz ənənəvi təsərrüfatlarını bərpa edərək kənd həyatını yenidən dirçəldəcək və eyni zamanda müasir turizm infrastrukturunu ilə inteqrasiya olunmuş şəkildə fəaliyyət göstərəcəklər.

Müsahiblərimizin dediklərini onunla yekunlaşdıraq ki, dövlət bu istiqamətdə sahibkarlara geniş dəstək tədbirləri təqdim edir. Aqroturizmin inkişafı tezliklə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun sosial və iqtisadi dirçəlişində aparıcı rol oynayacaq. Bu sahənin yaxın gələcəkdə ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunda əsas istiqamətlərdən birinə çevriləcəyi gözlənilir.

Beləliklə, Qarabağda aqroturizmin inkişafı yalnız iqtisadi deyil, həm də milli-mədəni irsin qorunması, kənd həyatının

izləyir, yerli məhsullarla qidalanır, sərbəst şəkildə kənd ətrafında gəzintilərə çıxır və sadəcə atmosferdən zövq alırlar. İkinci qrup isə kənd təsərrüfatına daha dərinləndirən maraq göstərənlerdir. Bu kateqoriyaya aid olan turistlər kənddəki fəaliyyətlərə qoşularaq bilik və bacarıqlar əldə etməyə can atırlar. Səhərlər quş səsləri ilə oynamaq,

yerləşən bu yaşayış məntəqəsi kənd həyatının orijinallığını qoruyur. Burada bağçılıq, arıçılıq, heyvandarlıq kimi sahələrdə interaktiv turların təşkili üçün geniş imkanlar mövcuddur. Eyni zamanda, Laçın, Kəlbəcər, Zəngilan və Ağdam kimi dağlıq və dağətəyi rayonlar da aqroturizm baxımından geniş potensiala malikdir. Bu bölgələrdə forma-

məsi və tətbiqini nəzərdə tutur. Aqroturizmin inkişafı bu bölgələrin kompleks şəkildə inkişafına və dayanıqlı sosial-iqtisadi sistemin qurulmasına xidmət edən mühüm alətə çevrilir.

– Şöbə müdiri daha sonra qeyd etdi ki, aqroturizm yalnız istirahət və

canlandırılması və əhalinin vətənə bağlılıq hissəsinin gücləndirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu strategiya Azərbaycanın gələcəyinə olan inamı, milli birliyi və əzmi daha da möhkəmləndirir.